

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINECA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " " pe 1/2 an 7 "

Manuscrisele se adresează redacției
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
șune și inserțiuni administrației „Tipog-
grafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edictate etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nemurirea sufletului

Biserica creștină, întemeiată pe învățăturile sf. Scrip-turi, a propovedit totdeauna existența și nemurirea su-fletului. La Eclesiastul XII. 7. aflăm cuvintele: „Să se întoarcă această pulbere în pământ de unde a fost, iar sufletul să se întoarcă înapoi la Dumnezeu, care l-a dat pe el”. Va se zică, sufletul fiind spirit ca și Dumnezeu care l-a dat, întorcându-se înapoi la Dumnezeu este ca și El nemuritor.

Biserica creștină susține cu tot adinsul, că acel principiu în om, în urma căruia trăim, cugetăm și voim trebuie să fie o substanță simplă, imaterială, și cu totul independentă de corpul organic și se numește „suflet”, iar corpul nostru este numai purtătorul sufletului, prin care dânsul se poate manifesta.

Existența sufletului în om o dovedește și psiholo-gia prin funcțiunile intelectuale superioare ale sufletului precum: cugetarea, voința, conștiința de sine, ca acțiuni supraorganice, curat materiale. Apoi o dovedește faptul, că omul nu numai lucruri materiale, ci și lucruri spiri-tuale poate să recunoască, ceea-ce ar fi însă absolut imposibil, dacă sufletul, ca cauza recunoașterii, ar fi o substanță materială. Astfel de lucruri spirituale sunt a-numite sentimente și afecte ce se ivesc în om, precum: afecte de pocăință, de venerație, de pudoare. Aceste a-fecte pot avea referințe mai înalte, mai ideale, și se pot referi la Dumnezeu, la frumos, la moralitate, și toate au un caracter curat ideal, spiritual.

Prin urmare sufletul este o substanță imaterială, simplă și ca atare neavând părți, trebuie să fie și încor-ruptibil. Această incoruptibilitate a sufletului se cuprinde în aceea, că nici un proces sau lege a firei nu poate disolva sufletul, făcându-l să peară din realitate. Aceasta numai atunci ar fi posibil, dacă existența sufletului ar atârna dela corp, când adecă coruptibilitatea corpului ar putea pricinui și coruptibilitatea sufletului, sau dacă sufletul ar fi alcătuit din părți, ce s'ar putea disolva. Nici una nici alta nu este cu putință, pentru că sufletul are lipsă de corp numai pentru- suplimentul sau întregirea omului, nici decum însă pentru existența sa, și a doua pentru că sufletul este o substanță simplă ce eschide orice părți și de aceea este prin sine însuși incoruptibil.

Dar această incoruptibilitate nu este totodată nemurire. Nemurire este ceva mai înalt. Este aceea, că sufletul după despărțirea sa de corp nu numai să poată exista mai departe, ci să și poată trăi mai departe ca o ființă cugetătoare cu voință și cu conștiință de sine.

Cumică este aceasta cu putință ne-o arată funcțiu-nile de viață intelectuale ale sufletului, precum: cugeta-

rea, voința și conștiința de sine, cari nu sunt legate de organele corpului, ci sunt acțiuni supraorganice, imate-riale, cari le poate sufletul și fără corp îndeplini. Afară de aceea sufletul este o ființă spirituală și prin sine însuși trebuie să fie capabil a recunoaște în acel chip, cum pot aceasta ființele curat spirituale, adecă: heruvimii, serafimii și toată ordinea ingerilor.

Recunoaște însă sufletul după despărțirea sa de corp după chipul ființelor curat spirituale, nu-i pot lipsi atunci nici obiectele de recunoaștere, intocmai ca și a-cestor ființe. Astfel sufletul se poate recunoaște pe sine însuși, dar nu mai mult în urmarea acțiunilor sale, ci nemijlocit. Apoi recunoaște sufletul mijlocit pe Dumne-zeu ca suprema sa cauză și ca supremul său scop final. Afară de acestea rămâne sufletului conservat în memo-ria intelectuală tezaurul întreg al recunoașterilor intelec-tuale, ce și le-a câștigat în lumea aceasta.

Dar nemurirea sufletului se mai poate deduce și din următoarele motive:

a) *Din boldul fericirii.* Este fapt, că toți oamenii dela fire nizuiesc după fericire și anume după o fericire supremă, ce numai lasă nimic de dorit și care este a se considera de supremul scop al nizuințelor noastre natu-rale. Această fericire trebuie să o și poată ajunge omul căci nu se poate închipui, ca o ființă să nu-și poată ajunge supremul său scop natural. Aici pe pământ însă nimeni nu poate ajunge acea fericire supremă, căci ori câte bunuri, comori și onoruri ar avea omul în această lume, tot nu poate fi nici odată îndestulit și fericit. A-fară de aceasta viața de pe pământ pentru nimeni nu e liberă de dureri și suferințe, ba acestea de regulă în-trec binele de care se bucură omul pe pământ, căci în lumea aceasta „toate sunt deșărtăciune și năcazuri su-fletului” (Eclesiastul II.) Trebuie dar să presupunem o altă viață, în care sufletul să-și poată ajunge fericirea supremă.

b) *Din boldul de perfecționare.* Omul după viața sa intelectuală este capabil de perfecționare, care în lu-mea aceasta nici odată nu-o poate ajunge desăvârșit, căci oricât ar înainta, tot stă încă departe de treapta mai înaltă a perfecțiunii intelectuale și morale. Și totuși zace în firea noastră boldul după o perfecționare cât se poate de mare. Iar pentru ca acest bold să nu devină numai iluzoric și pentru că este cu neputință, ca dintre toate creațiunile singur omul să nu poată ajunge la su-prema treaptă de perfecționare, trebuie să presupunem o viață ulterioară a sufletului în care să-și poată ajunge culmea perfecțiunii sale.

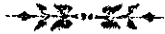
c) *Din boldul nemuririi.* Zace în firea omenească boldul irezistibil după o durată personală eternă. Idea

unei peiri sau nimiciri totale a „eului“ său, este pentru fiecare om insuportabilă. Dacă ar fi deci sufletul muritor, atunci dintre toate creațiunile omul ar fi cel mai nefericit, căci numai la el boldul firesc ar fi îndreptat spre un scop, pe care el deadeptul nu-l poate ajunge. Trebuie să presupunem dar o altă viață, în care sufletul să-și poată ajunge scopul nemuririi sale.

d) *Din postulatele ordinii morale a lumii.* Ordinea morală a lumii pretinde, ca răul să-și primească pedeapsa cuvenită, iar binele răsplata meritată. Acestei recerințe în lumeă aceasta nici când nu se poate satisface în măsura potrivită. Vedem mai vărtos contrarul, cum cei buni și cei drepți trebuie să sufere multe năcazuri și tot felul de nefericiri, iar făcătorii de rele cum se desmearda în atâtea plăceri și bucurii pamântestii. Dacă ar fi să nu ne înșălăm dar în ordinea morală a lumii, trebuie necondiționat să presupunem o altă viață, în care postulatelor ordinii morale să li-se acorde deplină satisfacție.

Din cele arătate rezulta deci destul de invederat, că după despartirea sufletului de corp, sufletul nostru poate trăi și mai departe, iar viața aceasta nu poate fi altcum, decât ca și sufletul, nemuritoare, vecinică.

Lemur

Jertfa adusă de credincioșii eparhiei noastre an de an pentru susținerea bisericii și a școalelor.

Tractul Panciovei.

Darea bisericească

Uzdin	4002.47	Alibunar	667.34
Deliblata	2322.—	Petrovaselo	541.80
Satul-nou	2021.50	Ovcea	190.62
Seleuș	984.58	Dobrița	170.—

Numărul sufletelor

Satul-nou	6284	Deliblata	2300
Uzdin	5722	Ovcea	1600
Alibunar	2733	Dobrița	285
Seleuș	2677		

Datele din acest tract nu sunt complete; comunele Cubin, Doloave, Glogon, Mramorac și Omolița nu și-au prezentat datele statistice. — Dare de cult nu se plătește, neavând noi în acest tract școale.

Tractul Vêrșetului.

Darea bisericească

Ferendia	2220.—	Percosova	249.32
Oreșat	1801.46	Marcovêt	240.74
Sân-Mihai	1178.—	Grebenat	235.—
Jamul-mic	645.44	Voivodinți	234.72
Coșteiu	558.49	Ritișor	232.90
Marghita-mare	540.—	Ghertenis	161.—
Nicolințul-mare	505.40	Gătaia	124.88
Straja	493.63	Sălcița	112.—
Vlaicovêt	438.—	Clopodia	68.—
Sredișteea-mică	365.36	Mesiciu	28.60
Șemlacul-mare	348.10	Gherman	23.60
Iabuca	318.87	Butin	19.08
Sân-Ianăș	311.93		

Darea de cult

Voivodinț	6287.94	Ghertenis	1798.12
Coșteiu	4736.—	Percosova	1653.87
Ritișor	4073.01	Semlacul-mare	1650.—
Vlaicovêt	3854.—	Iabuca	1597.—
Ferendia	3613.—	Gherman	1578.—
Sălcița	2165.26	Sân-Ianăș	1376.83
Marghita-mare	1914.—	Sredișteea-mică	1165.10

NB. Comunele: Butin, Clopodia, Dejan, Grebenat, Jamul-mare și Jamul-mic, Lațunaș, Carlsdorf, Marcovêt, Nicolințul-mare, Oreșat, Parta, Sân-Mihai, Straja, Vêrșet și Mesici ne-având școale confesionale nu solvesc dare de cult.

Somta totală a dărilor

Voivodinț	6522.66	Sân-Ianăș	1688.76
Ferendia	5813.18	Gherman	1591.50
Coșteiu	5294.49	Sredișteea-mică	1530.46
Ritișor	4305.91	Sân-Mihai	1178.78
Vlaicovêt	4292.43	Jamul-mic	645.44
Marghita-mare	2454.—	Nicolințul-mare	505.40
Gătaia	2294.34	Straja	493.63
Sălcița	2277.26	Mircovêt	240.74
Semlacul-mare	1998.10	Grebenat	235.40
Ghertenis	1959.12	Clopodia	68.28
Iabuca	1916.07	Mesici	28.60
Percosova	1903.19	Butin	19.08
Oreșat	1801.46		
Vêrșet solvește	918.—		

cult pentru susținerea bisericii.

Mărimea procentelor după darea directă

Oreșat	95.5%	Ghertenis	37%
Vlaicovêt	73	Marghita-mare	36
Ferendia	57	Gătaia	33
Percosova	56	Gherman	32
Sredișteea-mică	48	Coșteiu	30
Iabuca	48	Ritișor	30
Voivodinț	45	Șemlacul-mare	27
Sălcița	37	Sân-Ianăș	25

Numărul sufletelor

Sân-Mihai	3975	Sălcița	885
Nicolințul-mare	3704	Șemlacul-mare	821
Parta	3530	Mesici	704
Grebenat	2310	Jamul-mic	685
Coșteiu	2199	Sredișteea-mică	624
Straja	1650	Vêrșet	601
Sân-Ianăș	1531	Oreșat	591
Voivodinț	1505	Gherman	536
Ferendia	1394	Percosova	505
Ritișor	1198	Clopodia	264
Ghertenis	1121	Butin	254
Marghita-mare	1114	Lațunaș	159
Marcovêt	995	Dejan	156
Vlaicovêt	950	Jamul-mare	102
Gătaia	923	Carlsdorf	17
Iabuca	892		

Pentru orfani

Dragșina

S'a colectat aici **50 cor.** De la parohul Ioan Buliga 5 c., Iuliana Buliga 5 c., Trăia Groza și Teodor Buliga câte 6 cor. Comuna 10 c. Alții mai puțin 1—2—3 cor.

Dobrița

Această parohie este dintre cele despartite de Sârbi, poporeni reîntorși la biserică strămoșască încă nu s'

mulți și luptă cu multe greutate. Totuși i-a succes preotului G. Lungu a face o colecție foarte succasă de **343 cor. 40**; iară cu suma solvită de preot mai înainte 443 cor. Rezultatul este a se mulțumi faptului, că preotul a ostenit pe la toți. Dumnezeu să-i rasplătească osteneala și să-i întărească parohia. Au contribuit Silviu Brânzei stegar, Nicolae Tomici învățator, parohia câte 20 c., Vladimir Pasere preș. com. parohial, Mladen Duma, Mișu Zebelean, Vlada Zebelian, Isidor Tomici, Paulov Muligian, Bozsidar Ioancovici câte 10 cor., Mișa Vasici, Cristina Petrovici, Svetislav Stanisici, câte 6 cor., Milița Mircea 7 cor., E. Žemanek, Scheer Gyula, Kasapinovics Vitályos învăț., Draga Vasici, Liuba Caleiski, Dorința Stoian, Mita Barbuli, câte 5 cor., Petrov Sebök, vicenotar, Mladen Stanciul epitrop, A. Wagner, Prochia Jiva, Ștefan Mircea, Mita Cerna, Mita Stanciu, Milan Zebelean, Milița Pasere, câte 4 c. Alții mulți 1—2—3 cor.

Călugăra

La sf. mănăstire dela Călugăra s'au adunat până acum în o cutie anume: **107 cor.**

Cebza

De aci au intrat **100 cor.**

Ș T I R I

Personal. Prea Sfinția Sa părintele episcop Dr E. Miron Cristea a plecat Marți dimineața la Budapesta.

Hirotonire. Prea Sfinția Sa părintele episcop Dr E. Miron Cristea a hirotonit întru presbiter pe absolventul de teologie Miron S. Manescu, numit administrator parohial în Bocșa-română.

Promovare. Locotenentul Victor Radulescu de naștere din Crușovăț, decorat cu 4 medalii de vitejie a fost promovat doctor în drepturi la universitatea din Budapesta. Felicitări!

Examen. Joi în 24 Mai 1918 a avut loc examenul de Religie la școlile civile de stat din loc cu elevii și elevele ortodoxe române. Au dat examenul 68 eleve și 27 elevi. Cațihet a fost părintele profesor Gheorghe Petrescu, care 43 de ani muncește în această calitate cu succes deplin la această școală. Rezultatul examenului a fost și deastădată foarte bun. Comisarul consistorial Dr Cornel Cornean a și scos la iveală în fața întregului corp profesoral și a oaspeților prezenți meritele incontestabile, ce le are părintele Petrescu în ceea ce privește creșterea generațiilor, cari au succedat nu numai la școlile civile, ci și la toate institutele noastre de învățământ din Caransebeș. Cei prezenți împreună cu elevii au făcut la finea examenului ovații călduroase acestui neobosit dascăl.

Preoți militari. Preoții Grigore Popovici (Globo-craiova), Eugen Popovici (Broșteni) și Nicoloe Câmpian (Măidan) au fost chemați la serviciu în armată în calitate de preoți militari.

Nr. 3098 1918

Colecția pentru orfani

Cătră On. officii parohiale din parohiile, unde încă nu s'a încheiat și trimis colecția pentru orfani.

Văpind a încheia colecția pentru orfani, îndatorăm prin aceasta toate officii parohiale din

comunele, unde încă nu s'au încheiat și trimis, ca în *limpud cel mai scurt* să o facă, încheie și să trimită rezultatul la cassa cons.; unde nu s'a obținut, decât un rezultat mic, acolo la sărbătoarea *Sfântului Ilie* sau la altă sărbătoare din vara anului 1918 să se poarte în scopul acesta un *disc special* și suma incursă cu cea colectată să se trimită aici cel mult până la 1 Septemv. Atragem atențiunea asupra faptului, că despre această colecție se va compune, când împrejurările vor admite, o broșură, și astfel se vor prezenta rău înaintea vitorimei acei preoți, cari nu și-au făcut datorința și acele comune, unde pentru acest scop umanitar nu s'a colectat nimic în aceste zile, când poporul are bani mai mulți ba oricând altă dată. Așteptăm deci, ca toți să-și facă datorința.

Caransebeș 20 Mai 1918.

Dr E. Miron Cristea

episcop.

1—5

Nr. 3081 B. ex 1918.

Cătră onorata preoțime parohială

Excelența Sa Domnul ministru al cultelor asignează pe seama preoților noștri îndreptățiți anual câte 400 cor. adaus familiar pentru un copil. Suma asignată o pot ridica preoții noștri la oficiul de dare reg. concernent pe lângă chitanța timbrată în regulă și vidimată de proto-presbiterul tractual, pe trecut deodată, iar pentru viitor în rate trilonare anticipative până atunci, până când copii respectivi nu ajung vârsta de 24 ani, sau până când nu ajung la un câștig propriu.

Preoțimea se îndatorează și deastădată, ca orice schimbare, ce ar obveni cu privire la membrii familiei lor, cari se împărtășesc de adaus familiar, să o anunțe imediat Consistorului diecezan.

Caransebeș în 19 Mai 1918.

Dr E. Miron Cristea

episcop.

Concurse.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan ddto 28 Iunie 1917 Nr. 3804 B. ex 1917 se descrie concurs pentru întregirea parohiei a II-a din **Mărcina** din nou reactivată cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foata Diecezană.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială constatatoare din 30 jure catrastrale.

Una grădină estravilană de 800□ st. și intravilanul de 800□ st.

Venitul dela 2 jugere pământ din izlazul comunal nedespărțit.

Stola și birul uzitat.

După venirea în vacanță a parohiei preotului Iosif Caragea din jumătatea de sesiune cu cât are acum sus numitul preot mai mult, alegându-l va beneficia jumătate adevă încă 8 jugere, având astfel a se egaliza beneficiul celor doi preoți.

Recurenții își vor înainta recursurile adresate comitetului parohial P. O. D. Mihail Gașpar protopop, ca administrator protopresbiteral în Bocșa-montană, și sunt poștiți a se prezenta credincioșilor în biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare.

Mêrcina, din ședința comitetului par., ținută la 6 August 1917.

Iosif Caragea m. p.

președinte

Petru Poienariu m. p.

notar

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

2—3

În baza decisului Venerabilului Conzistor diecezan ddo 9 Aprilie a. c. Nr. 1763 B. ex 1918 se escrie concurs la postul de *capelan* temporal din comuna **Câlnic**, protopresbiteratul Bocșei-montane în parohia de clasa a III-a pe lângă preotul Iosif Ieremia, cu termen de 30 de zile.

Emolumentele sunt:

1. A treia parte din $1\frac{1}{2}$ sesiune parohială, adevă 15 jugere pământ.

2. A treia parte din birul preoțesc răscumpărat cu 2 cor. de fiecare fumărie.

3. A treia parte din venitele stolare.

4. Dările publice le șupoartă alesul capelan.

În lipsă de casă parohială are alesul capelan a se îngriji însuș de locuință pe spesele sale.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și trimită recursurile ajustate în regulă pentru parohii de clasa a III-a adresate comitetului parohial, Prea Onoratului Domn Mihail Gașpar protopresbiter gr. or. rom. în Bocșa-montană.

Recurenții sunt poștiți să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din Câlnic, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Câlnic, din ședința comitetului parohial, ținută în 29 Aprilie v. 1918.

Nicolae Pocreanu

președinte ad hoc

Sofronie Andrițoi

notar

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopresbiter.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa a III-a din **Surducul-mare** pe baza ordinului consistorial Nr. 8210 B. din 1917 se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială constătătoare din 64 jug. cat.

2. Cvarțir liber.

3. Birul uzitat.

4. Stola uzluată.

Dările publice după sesiune și cvarțir le va șupoartă preotul uzufructuar.

Recurenții își vor înainta recursurile oficiului protopresbiteral din Bocșa mont. în termenul statutar, având a se prezenta în una din Duminiți poporului în sf. bi-

serică, spre a-și dovedi desteritatea în cântare și oratorie.

Surducul-mare, din ședința comitetului parohial, ținută în 11/24 Martie 1918.

Petru Ișfan m. p.

președinte

Iosif Popovici m. p.

notar

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopresbiter.

2—3

Pentru îndeplinirea postului de *capelan* pe lângă preotul Antonie Atnagea sen. în parohia de clasa III-a din **Zorlențul-mare**, protopresbiteratul Lugoșului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele sunt:

1. $1\frac{1}{2}$ parte din sesiunea parohială, adevă 22 jugere.

2. $1\frac{1}{2}$ parte din birul parohial, uzitat în comună.

3. $1\frac{1}{2}$ parte din toate venitele stolare.

Nefiind casă parohială, alesul capelan va avea să se îngrijească și de locuință.

Recurenții vor avea să-și înainteze petițiile de concurs Prea On. Oficiu protopresbiteral în Lugoș în termenul prescriș și vor avea a-se prezenta în s. biserică în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cântare și predicare, însă cu prealabila încunoștiintare a Prea On. Domn protopresbiter și la nici un caz în ziua alegerii.

Zorlențul-mare, din ședința comitetului par., ținută la 6 Mai 1918 st. v.

Ioan Popescu

preș. com. par.

Martin Hanțiu

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Dr George Popovici*, protopresbiter.

1—3

Bibliografie

A apărut „Istoria bisericii și a vieții religioase a Românilor din Ardeal și Ungaria” de preotul Ștefan Metes. Lucrarea aceasta — clădită pe cea mai bogată informație istorică și cu soliditate științifică se îndreaptă nu numai către învățații de specialitate, ci către toți intelectualii noștri și mai ales către cărturarii satelor noastre: preoți, învățători, pe a căror umeri apasă atâtea „sarcini grele de purtat” fără ca cineva să le ajute „măcar cu degetul cel mic”. Nu e o înregistrare ștearpă de date și evenimente, ci o încercare izbutită de a evoca trecutul de lupte pentru lege al Românilor ardeleni, trezind din nou în sufletul nostru zbuciumul acoperit de cenușa veacurilor stinse. Toți acei preoți cari mai au încă puterea de a găsi, în vâltoarea atâtor mizerii, cel puțin din când în când un ceas de liniște, ca să-și „grijască” sufletul cu împărtășire de gânduri scumpe nouă, — apoi aceia pe cari nu i-a înecat, cu grăsimea ei, tihna unui trai brut, materialist, — toți acei cărturari (tineri cu aspirații mari ori oameni cu rosturi așezate) în a căror suflet nu s'a stins iubirea pentru comorile, pe cari le-au scăpat prin vifonița veacurilor strămoșii noștri, — vor simți cetind, că această carte e pentru sufletul nostru o binefacere și vor afla într'însa ceva, din ceacei ne trebuie acum, mai presuș de toate ale lumii: o convingere pentru ziua de azi și o credință în cea de mâine. Volumul I, pagini XI + 411 — se află la „Librăria diecezană” din Arad și Caransebeș; prețul 10 cor. + 90, fil, pentru porto recomandat. Sunt și puține exemplare tipărite pe hârtie fină, prețul 15 cor.